

अनेकान्त एजयूकेशन सोसायटीचे
तुळजाराम चतुरचंद महाविद्यालय, बारामती(स्वायत्त)

संस्कृत विभाग

वर्ग- प्रथम वर्ष कला शाखा (FYBA)

विषय- संस्कृत साहित्य प्रवेश-१

विषय कोड- SAN1101

सत्र १ प्रश्नसंच

प्र. योग्य पर्याय निवडून खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या.

१. 'गजस्तत्र न हन्यते ।' ही कथा _____ या तंत्रातील आहे.

(१)मित्रभेद (२) काकोलुकीय (३)मित्रसंप्राप्ती (४)लब्धप्रणाश

२. सिंहाने कोणाचे पिल्लू घरी आणले?

(१)सिंह (२)वाघ (३)कोल्हा (४)लांडगा

३. अकृत्यं नैव कर्तव्यं प्राणत्यागेऽपि संस्थिते।

न च कृत्यं परित्याज्यमेष _____ सनातनः ।।

(१)धर्मः (२)कर्मः (३) वचनः (४)उपदेशः

४. सिंहाची पिल्ले कोणाला पाहून क्रोधित झाली ?

(१)वाघ (२)लांडगा (३)हत्ती (४)सिंह

५. कोणत्या कुलामध्ये हत्ती मारला जात नाही?

(१)सिंह (२)मानव (३)कोल्हा (४) वाघ

६. 'गजस्तत्र न हन्यते ।'हा पाठ _____ या ग्रंथातून घेतला आहे.

(१) हितोपदेश (२) पंचतंत्र (३)इसापनीती (४)अर्थशास्त्र

७. 'गौतमस्य चातुर्यम्।'हा पाठ _____ या नाटकातील आहे.

(१) मालविकाग्निमित्रम् (२)विक्रमोर्वशीयम् (३) किरातार्जुनीयम् (४)अभिज्ञानशाकुंतलम्

८. 'मालविकाग्निमित्रम्' या नाटकाचा कर्ता कोण?

(१) कालिदास (२)भास (३)कौटिल्य (४)बाणभट्ट

९. स्वामी विवेकानंदांचे मूळ नाव काय?

(१) सुरेंद्र (२)नरेंद्र (३)मिलिंद (४)महेंद्र

१०. सर्वधर्मपरिषद कोणत्या शहरात संपन्न झाली?

(१) बोस्टन (२)वॉशिंग्टन (३)शिकागो (४)लंडन

११. 'पांडुरंगाष्टकम्।' हे स्तोत्र कोणी रचले?

(१) वल्लभाचार्य (२)शंकराचार्य (३)रामानुजाचार्य (४)मध्वाचार्य

१२. रचनेच्या दृष्टीने सर्वात प्राचीन वेदसंहिता कोणती?
 (१)ऋग्वेद(२)यजुर्वेद (३)सामवेद(४)अथर्ववेद
१३. कोणत्या वेदाची रचना मंडलांनुसार केली आहे?
 (१)ऋग्वेद(२)यजुर्वेद (३)सामवेद(४)अथर्ववेद
१४. कोणत्या वेदसंहितेला वेद म्हणून उशीरा मान्यता मिळाली?
 (१)ऋग्वेद(२)यजुर्वेद (३)सामवेद(४)अथर्ववेद
१५. खालील पैकी कोणता वेद ४ वेदांमध्ये समाविष्ट नाही?
 (१) सामवेद (२) अथर्ववेद(३) आयुर्वेद (४) यजुर्वेद
१६. कोणत्या वेदमध्ये आयुर्वेदाचे संदर्भ सापडतात?
 (१)ऋग्वेद(२)यजुर्वेद (३)सामवेद(४)अथर्ववेद
१७. ऋचांचा वेद कोणता?
 (१)ऋग्वेद(२)यजुर्वेद (३)सामवेद(४)अथर्ववेद
१८. वेदांगांमध्ये कोणाचा समावेश होत नाही?
 (१) शिक्षा (२) व्याकरण (३) कल्प (४) नाटय
१९. उच्चारणासंबंधी चे वेदांग कोणते?
 (१)व्याकरण (२)कल्प (३)शिक्षा (४) छंद
२०. सर्वधर्मपरिषद कधी संपन्न झाली ?
 (१)११ डिसेंबर (२)११ सप्टेंबर (३)११ ऑक्टोबर (४) ११ नोव्हेंबर

प्र.एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

१. सर्वधर्मपरिषद या पाठाचे लेखक कोण?
- २.सर्वधर्मपरिषद हा पाठ कोणत्या ग्रंथातील आहे?
- ३.संस्कृत वर्णमालेत एकूण स्वर व व्यंजने किती आहेत?
- ४.कंठस्थ वर्ण कोणते ?
- ५.तालव्य वर्ण कोणते ?
६. दंत्य वर्ण कोणते ?
- ७.मूर्धन्य वर्ण कोणते ?
- ८.स्वरसंधि म्हणजे काय?
- ९.व्यंजनसंधि म्हणजे काय?
- १०.विसर्गसंधि म्हणजे काय?
- ११.संयुक्त वर्ण म्हणजे काय ?

प्र. टिपा लिहा.

१. कालिदास
२. गौतमाचे चातुर्य
३. पंचतंत्र
४. अग्निमित्राची व्यक्तिरेखा
५. ध्रुवसिद्धी
६. गौतमस्य चातुर्यम् मधील विदुषक
७. गौतमस्य चातुर्यम्। या पाठात वर्णन केलेली तत्कालीन सामाजिक परिस्थिती
८. शंकराचार्य
९. प्रमुख उपनिषदे
१०. वेदांगे
११. सर्वधर्मपरिषदेची तयारी
१२. स्वामी विवेकानंदांचे भाषण
१३. व्याकरण वेदांग
१४. शिक्षा वेदांग
१५. कल्प वेदांग
१६. छंद वेदांग
१७. ज्योतिष वेदांग
१८. अथर्ववेदाची अन्य नावे
२०. ऋग्वेदाची अष्टक रचना
२१. ऋग्वेदाची मंडल रचना
२२. ऋग्वेदाची रचना
२३. कल्प व शिक्षा या वेदांगांचे वेदाध्ययनातील महत्व
२४. ज्योतिष व छंद या वेदांगांचे वेदाध्ययनातील महत्व
२५. भारतीय परंपरेत वेदांचे महत्व
२६. ब्राह्मणग्रंथांचे स्वरूप
२७. यजुर्वेदाची उपयुक्तता
२८. अथर्ववेद-जनसामान्यांचा वेद

प्र. खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

१. 'गजस्तत्र न हन्यते।' हे शीर्षक स्पष्ट करा.
२. 'गजस्तत्र न हन्यते।' या पाठाचे चिकित्सक रसग्रहण करा.
३. गौतमस्य चातुर्यम्। या पाठाचे चिकित्सक रसग्रहण करा.
४. पांडुरंगाष्टकम् स्तोत्रातील तत्त्वज्ञान स्पष्ट करा.

५. पांडुरंगाष्टकम् स्तोत्राचे चिकित्सक रसग्रहण करा.
६. पांडुरंगाष्टकम् स्तोत्रातील पांडुरंगाचे वर्णन.
७. ऋग्वेदाची रचना स्पष्ट करून त्यातील विषय थोडक्यात स्पष्ट करा.
८. अथर्ववेदातील विषय थोडक्यात स्पष्ट करा.
९. गजस्तत्र न हन्यते । या पाठातील शिकवणीचे आजच्या काळात उपयोजन करता येईल का ? तुमचे मत स्पष्ट करा.
१०. सर्वधर्मपरिषद या पाठातून तुम्ही काय शिकलात ? त्याविषयीचे तुमचे स्वतःचे चिंतन लिहा
११. पांडुरंगाष्टकम् या स्तोत्रासंबंधी तुम्हाला आवडलेला/आवडलेले विशेष गुण कोणता/कोणते ?
१२. संस्कृतच्या अध्ययनासाठी संस्कृत व्याकरण पाठ असणे आवश्यक आहे कि संस्कृत संभाषण करता येणे आवश्यक आहे ? तुमचे मत नोंदवून सविस्तर चर्चा करा
१३. संस्कृत भाषेचे आजच्या काळातील उपयोजन काय ?
१४. वेद व वेदवाङ्मय याविषयी स्वतःच्या मतांसहित सविस्तर टीप लिहा.
१५. कालिदासाच्या कोणत्याही दोन कलाकृतींविषयी माहिती लिहा
१६. गजस्तत्र न हन्यते । या पाठाचे नैतिक तात्पर्य सांगा.
१७. गौतमस्य चातुर्यम् या पाठातील राजा व विदूषक या पात्रांचे व्यक्तिचित्रण करा.
१८. गौतमस्य चातुर्यम् या पाठातील परिव्राजिका व देवी या पात्रांचे व्यक्तिचित्रण करा.
१९. कालिदासाचा जीवन काळ व कार्य यावर टीप लिहा.
२०. मालविका व बकुलावालिकेला सोडविण्यासाठी गौतमाने केलेली युक्ती सांगा.
२१. संस्कृत वर्णमालेची रचना स्पष्ट करा.

प्र.वर्णविग्रह करा

१. अभिज्ञानम्
२. राष्ट्रकार्येषु
३. निर्धानायाः
४. रोदितुम्
५. दुहिता
६. कीदृशी ?
७. बालिका
८. किमर्थं
९. गद्यांशं
१०. आरब्धा

प्र . संधि करा

1. सुख + अर्थी
2. भानु+उदयः
3. इति+आदिः
4. तेन+अपि
5. शरीरस्य +आरोहणं
6. अस्ति + इति
7. भवान् + एव
8. यदि + अपि
9. न + अस्ति
10. भवति + एव